

Afschrift

provinsje fryslân
provincie fryslân

postbus 20120
8900 hm leeuwarden
tweebaksmarkt 52
telefoon: (058) 292 59 25
telefax: (058) 292 51 25

www.fryslan.nl
provincie@fryslan.nl
www.twitter.com/provfryslan

Mevrouw Drs. M.H. Schultz van Haegen
Minister van infrastructuur en Milieu
Postbus 20901
2500 EX 'S GRAVENHAGE

Stuknummer OVV:	14000320
Dossiercode:	
Registratie- datum:	18 MRT 2014
In behandeling bij:	
Naam:	Afdoening:

DE ONDERZOEKSRaad VOOR VEILIGHEID

Leeuwarden, 11 maart 2014
Verzonden, **17 MAART 2014**

Ons kenmerk : 01114685
Afdeling : Stêd en Plattelân
Behandeld door :
Uw kenmerk : OvV-13501037
Bijlage(n) :

Onderwerp : Brand aardgasbussen

Geachte mevrouw Schultz van Haegen,

Na de brand op 29 oktober 2012 in een aardgasbus (CNG, compressed natural gas) van Veolia in Wassenaar is door de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) een onderzoek ingesteld. De OVV heeft in september 2013 zijn bevindingen gepubliceerd in het rapport "Brand in een aardgasbus".

De raad komt tot vier aanbevelingen, waarvan de eerste geadresseerd is aan opdrachtgevers en vervoersbedrijven met CNG-bussen.

De aanbeveling luidt:

Breng in kaart welke risico's voor de omgeving verbonden zijn aan gebruik, onderhoud en stalling van CNG-bussen en tref maatregelen om die risico's te beperken.

De Onderzoeksraad heeft ons verzocht, ingevolge artikel 73 Rijkswet Onderzoeksraad voor veiligheid, ons standpunt ten aanzien van bovenstaande aanbeveling binnen een halfjaar na verschijning van het rapport aan u kenbaar te maken. Daaraan geven we uitvoering middels deze brief.

provinsje fryslân

Provincie Fryslân en CNG-bussen

Binnen de 5 Friese busconcessiegebieden rijden in totaal ongeveer 250 bussen. Daarvan zijn 31 (12%) een CNG-bus.

Overzicht; CNG-bussen in het openbaar vervoer in de provincie Fryslân

Naam concessiegebied	Looptijd concessie	Aantal CNG-bussen	Type CNG-bus	Concessiehouder
Noord Zuidwest-Fryslân	2012-2020	20	17 Irisbus, 12 m/ 10,6 m, MAN 18 m (3 Stuks)	Arriva
Zuidoost Fryslân	2008-2016	7	MAN, 12 m	Qbuzz
Ameland	2009-2016	4	3 Irisbus, MAN 18 m (1 st)	Arriva
Totaal		31		

Noord Zuidwest Fryslân

In het concessiegebied Noord Zuidwest Fryslân rijden de meeste CNG bussen; tweederde van het totaal. De Irisbussen zijn van het nieuwe type en hebben de afblaasrichting verticaal, wat als veiliger wordt beschouwd. Ze worden uitsluitend ingezet in de stadsdienst Leeuwarden. Ze worden buiten gestald bij de stalling Leeuwarden.

Arriva heeft met de brandweer van Leeuwarden de bussen bekeken en geanalyseerd wat te doen in geval van brand of een ongeval. Hiervan heeft de brandweer een lesplan gemaakt voor intern gebruik welke Arriva in conceptvorm heeft.

Zuidoost Fryslân

In het concessiegebied Zuidoost Fryslân rijden 7 CNG-bussen. Ze worden uitsluitend ingezet op streeklijnen. Het zijn MAN-bussen van een ouder type. De bussen worden buiten gestald bij de stalling Drachten. Qbuzz heeft maatregelen conform HTM-buzz genomen.

Ameland

Op Ameland rijdt concessiehouder Arriva met 3 CNG-bussen van Iris en 1 gelede 18 m MAN bus. De bussen worden buiten gestald. De MAN-bus is van hetzelfde type als waar de brand bij Veolia mee geweest is. Direct na de brand heeft Arriva contact gezocht met MAN over wat ze gaan doen om dit te voorkomen.

MAN heeft toentertijd aangegeven te willen wachten op de uitkomsten van dit onderzoek voordat ze aanpassingen aan de bus wilden doorvoeren. Wel is direct een modificatie doorgevoerd aan het onderdeel dat geleid heeft tot het ontstaan van de brand.

Wat Arriva graag zou zien is dat ze de afblaas richting van horizontaal aan zouden passen naar verticaal. Nu de resultaten van het rapport er zijn en praktisch niets wijst naar de verantwoordelijkheid van de leverancier, gaat MAN uit zichzelf niets doen. Wel kunnen de vervoerders aan MAN vragen om deze aanpassing door te voeren maar de kosten zijn voor de vervoerder en het is de nog de vraag of dit volgens de typegoedkeuring zomaar kan.

Standpunt Provincie Fryslân

In grote lijnen onderschrijven wij de conclusies van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid. Ook in onze concessies zijn milieuvriendelijke bussen uitgevraagd, die vanzelfsprekend aan de wettelijke eisen moeten voldoen, maar waarbij geen extra eisen aan veiligheidsaspecten zijn gesteld. Om de risico's te beperken valt er onderscheid te maken in maatregelen voor de korte termijn en maatregelen voor de lange termijn. Op de (middel)lange termijn denken we aan wetgeving door het ministerie en aangescherpte keuringseisen door de RDW. Op korte termijn denken wij aan het toevoegen van de automatische brandblusinstallatie in het motorcompartiment. Aangezien wij als opdrachtgever van het openbaar vervoer voor nu geen aanvullende veiligheidseisen voor CNG-bussen hebben gesteld, zien we met name het uitvoeren van deze laatste maatregel wel als een verantwoordelijkheid van concessieverlener en concessiehouder.

Wel willen wij u in overweging geven om nader te onderzoeken of de Europese wetgeving mogelijkheden bevat om de producent van de bussen aansprakelijk te stellen voor de modificatiekosten.

Maatregelen

1. We volgen, en werken mee aan de uitkomsten van het onderzoek naar de omgevingsrisico's van CNG-bussen dat Stadsgewest Haaglanden in de periode februari t/m maart 2014 laat uitvoeren.
2. Indien landelijk sluitende aanvullende veiligheidseisen aan CNG-bussen zullen worden gesteld zullen wij die opnemen in het bestek van de nieuwe concessie en lopende concessies.
3. We hebben het voorval onder de aandacht gebracht van de Veiligheidsregio Fryslân, directie Brandweer. Brandweer Fryslân is inmiddels gestart met de preparatie voor de inzet bij brand met CNG bussen.
4. Verder zullen we in de nieuwe concessies met CNG-bussen opnemen dat de vervoerder in overleg moet treden met de brandweer om afspraken te maken over de stalling en een draaiboek te maken voor het geval er brand ontstaat in de bussen.
5. Uit het onderzoek van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid blijkt dat de kans op escalatie van de brand zeer fors afneemt als een automatische brandbusinstallatie in het motorcompartiment wordt geplaatst, aangezien de meeste branden in het motorcompartiment ontstaan. We hebben Arriva en Qbuzz gevraagd om aan te geven wat de kosten en de consequenties zijn, bijvoorbeeld behoud typegoedkeuring en garanties e.d., hiervan zijn.

We hebben Arriva en Qbuzz gevraagd om aan te geven wat de kosten en de consequenties zijn, bijvoorbeeld behoud typegoedkeuring en garanties e.d., hiervan zijn.

Hopelijk hebben wij u zo voldoende geïnformeerd.

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

J.A. Jorritsma, voorzitter

drs. A.J. van den Berg, secretaris

I.a.a.:

- Veiligheidsregio Fryslân, Directeur Brandweer J. Postma, Postbus 612, 8901 BK Leeuwarden
- Dhr. Mr. I.W. Opstelten, Minister van Veiligheid en Justitie, Postbus 20301, 2500 EN Den Haag
- Onderzoeksraad voor Veiligheid, Postbus 95404, 2509 CK Den Haag